

Kunskapskrav 2014

LICENSIERINGSTEST
SPECIALISTER

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund	3
Målgrupp för licensieringstest för specialister	3
Kunskapskravens uppbyggnad och funktion	4
Ändringar av kunskapskraven	4
Kunskapskravens utformning för licensieringstest för specialister	4
Testets utformning baserat på kunskapskraven	4
Kognitiva nivåer, vikt och storlek	5
Delområde 1 – Finansiella instrument, marknader och handel	5
Ränterelaterade instrument	6
Aktierelaterade instrument	7
Strukturerade placeringar	7
Fonder	8
Övriga investeringar och marknadsindex	9
Handel med finansiella instrument och valuta	9
Marknadsplatser	11
Kontoföring, clearing och avveckling	12
Informationskrav på värdepappersmarknaden	13
Delområde 2 – Ekonomisk analys	15
Makroekonomisk analys	15
Finansiell statistik	16
Analys och värdering av ränteinstrument	17
Analys och värdering av derivatinstrument	18
Företagsvärdering	19
Portföljteori	20
Delområde 3 – Etik och regelverk	23
Grundläggande etik och reglering på värdepappersmarknaden	23
Intressekonflikter och tystnadsplikt	24
Lagarna om penningtvätt, marknadsmissbruk och anmälningsskyldighet	26
Investeringsrådgivning	27
Avtal	28
Civilrättsliga frågor	29
Bolagsrätt och Corporate Actions	30

Inledning

Bakgrund

SwedSecs mission är att arbeta för höga kunskaper och regelefterlevnad hos anställda på värdepappersmarknaden genom att kräva licensiering samt regelefterlevnad för fortsatt licensiering. SwedSecs vision är att förtroendet för värdepappersmarknaden ska vara högt. En förutsättning för högt förtroende är att den personal som arbetar på värdepappersmarknaden har tillräcklig kunskap och kompetens för sina uppgifter. Licenskravet omfattar olika kategorier av anställda med olika arbetsuppgifter och roller, inom de till SwedSec anslutna företagen.

Målgrupp för licensieringstest för specialister

Licensieringstest för specialister är ett av tre yrkesanpassade licensieringstester. Kunskapskraven för licensieringstestet för specialister har i första hand bestämts utifrån den kunskap som bör krävas av yrkeskategorier som ägnar sig åt olika typer av specialistfunktioner inom värdepappersmarknaden, dvs.:

- portföljförvaltare
- förvaltare av investeringsfonder
- anställda som tar emot, vidarebefordrar och utför order från kunder, på kunders uppdrag eller för företagets egen räkning
- den som har behörighet att genomföra transaktioner i börsers eller MTF:ers handelssystem
- den som utarbetar investeringsanalyser
- den som konstruerar investeringsprodukter
- den som arbetar med rådgivning inom corporate finance
- den som tar emot, vidarebefordrar och utför order från kunder inom räntehandel till icke-professionella kunder
- andra typer av specialistfunktioner inom värdepappersområdet

Kunskapskraven utgör en grundnivå av kunskap som alla licenshavare i målgruppen måste ha. Detta hindrar givetvis inte att en anställds arbetsuppgifter och befattning kan medföra att den anställda behöver fördjupade och/eller ytterligare kunskaper utöver de som omfattas av dessa kunskapskrav. Det är det anslutna företagets ansvar att bedöma vad som är tillräckligt utifrån den anställdes arbetsuppgifter.

Kunskapskravens uppbyggnad och funktion

Kunskapskraven är uppdelade i delområden (faktaområden), i underrubriker och i mätpunkter. En mätpunkt specificerar vad licenshavaren förväntas kunna inom ett relativt litet kunskapsområde. Varje uppgift som ingår i licensieringstestet är kopplad till en mätpunkt i detta dokument.

Kunskapskraven ska fungera som stöd vid bl.a. utformning av relevanta kursplaner, litteratur och som underlag vid uppgiftskonstruktion. För den som ska förbereda sig för att genomföra licensieringstestet ger detta dokument en god vägledning av de förväntade kunskaperna. Det är varje utbildningsanordnares uppgift att tolka kunskapskraven och utifrån tolkningen forma en relevant och pedagogisk utbildning.

Ändringar av kunskapskraven

De gällande kunskapskraven återfinns på SwedSecs webbplats: www.swedsec.se. En översyn görs årligen inför kommande årsskifte. Däremellan kan justeringar förekomma vid behov. Ändringar av kunskapskraven publiceras på SwedSecs webbplats direkt efter fattat beslut. Det är varje enskild utbildningsanordnares ansvar att kontinuerligt uppdatera sig med den senaste versionen.

Kunskapskravens utformning för licensieringstest för specialister

---

De tre delområden som ingår i licensieringstestet är:

1. Finansiella instrument, marknader och handel
2. Ekonomisk analys
3. Etik och regelverk

Testets utformning baserat på kunskapskraven

I licensieringstest för specialister ingår 30 ordinarie uppgifter från varje delområde. Testet består totalt av 90 ordinarie uppgifter. Alla ordinarie uppgifter har genomgått en noggrann kvalitetskontroll i form av fakta-, kvalitets- och språkgranskning. Uppgifterna har dessutom utprövats och analyserats med statistiska metoder. Utprövningen sker genom att 5 ännu inte godkända uppgifter från varje delområde ingår i testet utan att påverka slutresultatet. De svar som testdeltagarna lämnar på dessa uppgifter räknas inte med i resultatet utan lagras för statistisk analys. Testdeltagaren kan inte avgöra vilka uppgifter som är ordinarie och vilka som utprövas. Totalt besvarar alltså testdeltagaren 105 uppgifter varav 90 avgör testdeltagarens resultat.

För att godkännas på licensieringstestet måste en testdeltagare ha minst 70 procent rätt totalt och samtidigt minst 60 procent rätt på varje delområde.

Kognitiva nivåer, vikt och storlek

De kognitiva nivåerna beskriver vilken grad av komplexitet som uppgifter har.

Nivå	Förklaring
Känna till (K)	Testdeltagaren ska känna till och komma ihåg begrepp, definitioner och faktauppgifter.
Förstå (F)	Testdeltagaren ska förstå och kunna förklara olika samband och sammanhang.
Tillämpa (T)	Testdeltagaren ska kunna använda till exempel formler, regler, lagar och metoder.

Varje mätpunkt har en markering som definierar på vilken kognitiv nivå testdeltagaren ska ha den aktuella kunskapen. Nivån markeras med den första bokstaven i nivåns namn: K, F, eller T. De kognitiva nivåerna hänger ihop och bygger på varandra. Om mätpunkten till exempel avser den kognitiva nivån *Tillämpa* kommer markeringar att finnas i kolumnerna för *Känna till*, *Förstå* och *Tillämpa*. Det förutsätts alltså att om testdeltagaren kan tillämpa en kunskap så har denna även förståelse för och känner till den.

I matriserna för varje mätpunkt anges mätpunktens storlek och vikt. En stor mätpunkt har mer omfattande kunskapskrav, vilket medför att licensieringstestet sannolikt innehåller fler frågor på sådana mätpunkter. En mätpunkt kan antingen ha vikt 1 eller 2, där vikt 2 anger högst vikt, vilket också påverkar antalet frågor på licensieringstestet.

Delområde 1 – Finansiella instrument, marknader och handel

Delområde 1 omfattar kunskap om olika finansiella instrument, marknader och handel. En licenshavare ska ha god kunskap om begrepp, definitioner och konstruktionen av olika finansiella instrument.

Licenshavaren ska även ha goda kunskaper om de väsentliga delarna i den s.k. transaktionskedjan, dvs. hur handel går till i olika instrument och på olika marknader, hur de affärer som gjorts clearas och avvecklas samt vad som gäller för innehav av finansiella instrument. Detta innebär att licenshavaren ska vara väl insatt i processerna kring värdepappersadministrationen. En licenshavare ska kunna använda denna kunskap i sina kundrelationer samt i sina relationer med motparter på marknaden.

I egenskap av specialist krävs en djupare förståelse i dessa frågor, och även att licenshavaren ska kunna tillämpa kunskaperna i sitt dagliga arbete.

Ränterelaterade instrument

Penningmarknadsinstrument

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara penningmarknadsinstrument såsom deposit-placeringar, stibor och statskuldväxlar. Vidare ska licenshavaren förstå och kunna förklara de olika typer av räntecertifikat som erbjuds.

Obligationsinstrument

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara långa ränteplaceringar som tillhandahålls i marknaden, och då framförallt statsobligationer, säkerställda obligationer (covered bonds), FRN-lån, realränteobligationer och företagsobligationer med skilda kreditrisker. Licenshavaren ska även känna till egenskaperna hos eurobonds och efterställda skulder.

Ränterelaterade derivatinstrument

Licenshavaren ska känna till de vanliga ränterelaterade derivatinstrument som handlas på marknaden. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara termer som OTC-forwards, futures och FRA. Licenshavaren ska känna till vanliga former av ränteoptioner. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara ränteswappar och OIS (overnight index swap).

Mät punkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Penningmarknadsinstrument	2	Stort	K	F	
Obligationsinstrument	2	Stort	K	F	
Ränterelaterade derivatinstrument	1	Stort	K	F	

Aktierelaterade instrument

Aktier, konvertibler och teckningsrätter

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara olika typer av aktier såsom stamaktier, preferensaktier och förlagsaktier. Vidare ska licenshavaren förstå skillnaden mellan A- och B-aktier. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara innebörden av andra aktieinstrument t.ex. kvotaktier och när dessa är aktuella.

Licenshavaren ska vidare kunna förklara teckningsrätter och konvertibler, förstå prissättningen på dessa instrument samt förstå när det är lämpligt utifrån ett investerarperspektiv att utnyttja dessa rättigheter

Aktielån och blankning

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara vad blankning och aktielån är och hur blankning och aktielån går till i praktiken. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara skillnaden mellan oäkta blankning ("naked short selling") och äkta blankning ("covered short selling").

Aktiederivat

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara de vanliga typer av aktiederivat som handlas i marknaden, dvs. optioner och terminer (av såväl forwardtyp som futurestyp). Licenshavaren ska även kunna förklara effekterna av kombinationer av sådana derivat eller av ett derivat och en underliggande aktie. Det betyder att licenshavaren ska kunna tolka s.k. resultatdiagram (vinst/förlustdiagram). Licenshavaren ska kunna förklara optionsbegreppen at-the-money, in-the-money och out-of-the-money. Vidare ska licenshavaren kunna förklara aktieswappar och de handlande parternas ersättning respektive betalning i ett sådant kontrakt.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Aktier, konvertibler och teckningsrätter	2	Stort	K	F
Aktielån och blankning	1	Stort	K	F
Aktiederivat	2	Stort	K	F

Strukturerade placeringar

Kapitalskyddade strukturerade placeringar

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara egenskaperna, konstruktionen, villkoren och de fackuttryck som används avseende kapitalskyddade strukturerade placeringar. Licenshavaren ska vidare förstå vilka begränsningar olika typer av villkor har på värdeutvecklingen samt vilka konsekvenser dessa kan få för en investerare.

Strukturerade placeringar såsom marknadsplaceringar i olika former

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara olika typer av marknadsplaceringar och vilka risker det kan vara förenat med att placera i dessa. Licenshavaren förväntas även kunna förklara villkoren och de fackuttryck som används för dessa produkter. Licenshavaren ska vidare känna till olika benämningar samt kunna förklara de strukturerade marknadsplaceringar som erbjuds på marknaden.

Strukturerade placeringar med hävstång

Licenshavaren ska förstå konstruktionen och kunna förklara riskerna med de vanligast förekommande strukturerade hävstångsprodukterna såsom warranter, minifutures och hävstångscertifikat. Licenshavaren ska även förstå hur s.k. CFD (Contracts for Difference) fungerar och vilka risker och möjligheter dessa instrument erbjuder. Särskilt viktigt är att förstå när dessa produkter kan innebära stora förluster för placeraren.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Kapitalskyddade strukturerade placeringar	2	Litet	K	F	
Strukturerade placeringar såsom marknadsplaceringar i olika former	2	Stort	K	F	
Strukturerade placeringar med hävstång	2	Litet	K	F	T

Fonder

Andelsvärdeberäkning, avgifter och riskmått i fonder

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur en fonds NAV (Net Asset Value) beräknas.

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara olika avgiftsbegrepp förknippade med fondplaceringar, t.ex. TKA, årlig avgift, förvaltningsavgift samt det så kallade Normanbeloppet.

Licenshavaren ska känna till hur avgifter påverkar avkastningen över tid samt att avgiften alltid är bortdragen när avkastning visas. Licenshavaren ska känna till de vanligaste riskmått som används avseende fonder.

Fondkategorier och fondtyper

Licenshavaren ska känna till och kunna förklara egenskaperna och de regelverk som gäller för olika fondkategorier såsom aktie-, bland-, ränte- och hedgefonder samt vad som skiljer dessa åt. Licenshavaren ska även känna till egenskaperna för specialfonder, alternativa investeringsfonder och andra fonder. Vidare förväntas licenshavaren kunna förklara skillnaden mellan börshandlade fonder (ETF:er) och traditionella fonder samt ha kunskaper om hur de börshandlade fonderna är konstruerade.

Mät punkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Andelsberäkning, avgifter och riskmått i fonder	2	Stort	K	F	
Fondkategorier	2	Litet	K	F	

Övriga investeringar och marknadsindex

Alternativa investeringar

Licenshavaren ska känna till andra vanliga typer av alternativa investeringar som tillhandahålls i marknaden och hur de i huvudsak vanligtvis är konstruerade. De alternativa investeringar som framför allt berörs är fastigheter, infrastruktur och Private Equity-investeringar. Licenshavaren ska framför allt känna till de särskilda egenskaper dessa alternativa investeringar vanligtvis har jämfört med traditionella placeringar.

Råvaru-, kredit- och valutaderivat

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara de vanligaste råvaru-, kredit- och valuta-derivaten som tillhandahålls på den svenska marknaden. Licenshavaren ska exempelvis kunna förklara vad en CDS (credit default swap) är och dess risker. Vidare ska licenshavaren känna till de egenskaper som kännetecknar dessa derivat.

Olika marknadsindex

Licenshavaren ska känna till de vanligaste förekommande indextyperna som används för att mäta olika marknadens utveckling. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara skillnaden mellan kapitalviktade prisviktade och likaviktade index samt skillnaden mellan prisindex och avkastningsindex.

Mät punkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Alternativa investeringar	1	Litet	K		
Råvaru-, kredit- och valutaderivat	2	Stort	K	F	
Olika marknadsindex	1	Litet	K	F	

Handel med finansiella instrument och valuta

Handel på aktiemarknaden

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur handel med i första hand svenska aktier samt aktierelaterade finansiella instrument såsom aktiederivat går till och vilka krav på genomlysning som gäller.

Licenshavaren ska förstå innebörden av att aktiemarknaden till stor del är fragmenterad och att samma aktie ofta kan handlas på flera marknadsplatser. Licenshavaren ska även förstå vilken roll likviditetsgaranter eller marknadsgaranter har samt på vilka marknader och för vilka instrument dessa har ett åtagande att säkerställa likviditet.

Licenshavaren ska känna till de vanligaste formerna av datorbaserade handelsmetoder och vad dessa metoder innebär samt de väsentliga krav som gäller när dessa metoder används.

Licenshavaren ska känna till att aktier under vissa omständigheter kan handlas med lägre genomlysning i s.k. ”Dark Pools” samt vad som gäller för handel på sådana marknadsplatser.

Handel på räntemarknaden

Licenshavaren ska förstå hur handeln på den svenska räntemarknaden går till, såväl den handel som sker på interbankmarknaden som den handel som samtliga kategorier investerare har möjlighet att delta i. Licenshavaren ska förstå vilken roll marknadsgaranterna har för handeln på interbankmarknaden. Licenshavaren ska även förstå emitenternas och investerarnas olika roller i räntemarknaden och hur de typiskt sett agerar på denna marknad.

Handel på valutamarknaden

Licenshavaren ska känna till valutamarknadshandeln och hur valutor samt valutaderivat handlas på den svenska och internationella valutamarknaden.

Handel på råvarumarknaden

Licenshavaren ska känna till råvarumarknadens funktionssätt och prissättning samt vilka slags råvarubaserade finansiella instrument som handlas på olika marknader.

Handel med övriga typer av finansiella instrument

Licenshavaren ska förstå hur handeln med finansiella instrument går till på andra marknader än aktiemarknaden, räntemarknaden, valutamarknaden och råvarumarknaden. Detta gäller särskilt handel med finansiella instrument såsom warrant, börshandlade fondandelar (ETF:er), börshandlade certifikat och andra slags strukturerade produkter (såväl kapitalsskyddade som icke-kapitalsskyddade).

Orderhantering

Licenshavaren ska förstå vad principen om bästa orderutförande innebär och kunna tillämpa den vid hanteringen av order avseende olika slags finansiella instrument. Licenshavaren ska känna till betydelsen av och kraven kring orderhanteringspolicier och hur dessa krav påverkar kunden. Vidare ska licenshavaren förstå vad reglerna om hantering av kunders order innebär vad gäller tidsordning, aggregering och allokering.

Kommission, självinträde och handel i eget lager

Licenshavaren ska förstå skillnaden mellan kommission och självinträde och kunna tillämpa dessa handelsmetoder i praktiken. Vidare ska licenshavaren förstå skillnaden mellan självinträde och handel i eget lager.

Blankning och värdepapperslån

Licenshavaren ska känna till de regler som gäller inom EES beträffande blankning ("short selling") avseende aktier och vissa ränteinstrument samt kreditderivat. Licenshavaren ska särskilt känna till i vilka fall blankning är förbjuden samt vad som gäller för att säkerställa leverans avseende en genomförd blankningsaffär. Licenshavaren ska även förstå de grundläggande förutsättningarna för värdepapperslån i Sverige, särskilt när det gäller förutsättningarna för att förfoga över finansiella instrument som tillhör en kund.

Stabilisering och övertilldelningsoptioner

Licenshavaren ska förstå sambandet mellan stabilisering och övertilldelningsoptioner i samband med t.ex. en börsintroduktion, samt de krav som gäller för dessa företeelser.

Mät punkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Handel på aktiemarknaden	2	Stort	K	F	
Handel på räntemarknaden	2	Stort	K	F	
Handel på valutamarknaden	1	Litet	K		
Handel på råvarumarknaden	1	Litet	K		
Handel med övriga typer av finansiella instrument	2	Litet	K	F	
Orderhantering	2	Stort	K	F	T
Kommission, självinträde och handel i eget lager	2	Stort	K	F	T
Blankning och värdepapperslån	1	Litet	K	F	
Stabilisering och övertilldelningsoptioner	1	Litet	K	F	

Marknadsplatser

Reglerade marknader, MTF:er och systematiska internhandlare

Licenshavaren ska förstå vad en reglerad marknadsplats respektive en MTF är samt de huvudsakliga legala skillnaderna mellan dessa två former av marknadsplatser. Vidare ska licenshavaren känna till vad en systematisk internhandlare är.

Viktigare marknadsplatser

Licenshavaren ska känna till vilka de viktigare nordiska marknadsplatserna är, vilket slags tillstånd dessa har samt vilka finansiella instrument som i huvudsak handlas på var och en av dessa marknadsplatser. Licenshavaren ska också känna till viktigare marknads-

platser för handel med aktier eller derivat (inklusive råvaruderivat) inom EES, under vilken form dessa bedrivs samt vilka av dessa som erbjuder handel i nordiska aktier i konkurrens med de nordiska marknadsplatser där bolaget är noterat. Licenshavaren ska även känna till vilka de största marknadsplatserna för aktiehandel utanför EES är.

Börsmedlemskap, mäklarbehörighet, handelsregler och marknadsövervakningens verksamhet

Licenshavaren ska känna till den verksamhet som bedrivs av de svenska marknadsplatserna och viktigare delar av de regelverk som gäller vid handel på dessa marknadsplatser särskilt med avseende på orderläggning, rapportering och makulering av affärer. Detta innebär att licenshavaren ska känna till vilka krav som gäller för rätt att delta i handeln vid de nordiska marknadsplatserna och för behörighet som mäklare. Licenshavaren ska vidare förstå och kunna tillämpa de regler för aktieaffärer och andra börs-handlade instrument som följer av marknadsplatsernas regler och gällande lag. Slutligen ska licenshavaren förstå och kunna förklara marknadsövervakningens roll och uppgifter samt de åtgärder som marknadsövervakningen kan vidta.

Mät punkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Reglerade marknader, MTF:er och systematiska internhandlare	2	Litet	K	F	
Viktigare marknadsplatser	2	Stort	K	F	
Börsmedlemskap, mäklarbehörighet, handelsregler och marknadsövervakningens verksamhet	2	Litet	K	F	T

Kontoföring, clearing och avveckling

Direktregistrering respektive förvaltarregistrering av finansiella instrument samt rättsverkningar vid kontoföring

Licenshavaren ska förstå skillnaden mellan att ett innehav är direktregistrerat på konto hos Euroclear Sweden och att det ligger i depå hos ett värdepappersinstitut, liksom skillnaden mellan att ett finansiellt instrument är kontofört i Sverige respektive utomlands. Licenshavaren ska förstå rättsverkningarna av registrering på olika slags konton hos en central värdepappersförvarare eller hos ett värdepappersinstitut.

Clearing genom central motpart ("CCP")

Licenshavaren ska känna till den roll som en central motpart ("CCP") har och vad sådan clearing medför. Vidare ska licenshavaren känna till när ett derivatinstrument måste clearas genom en CCP och när det är tillåtet att clara derivataffärer direkt mellan parterna ("bilateral clearing"). Licenshavaren ska känna till vilka krav som gäller på riskhantering och krav på säkerheter från motparter vid bilateral clearing av derivataffärer samt känna till skillnader i kapitaltäckningskrav mellan CCP-clearade derivatinstrument och bilateralt clearade instrument. Slutligen ska licenshavaren känna till i vilka fall aktie-

affärer clearas genom en CCP och i vilka fall aktieaffärer avvecklas utan medverkan av en CCP.

Leveransregler och avveckling

Licenshavaren ska känna till de leveransregler som gäller i samband med att affärer avseende olika slags finansiella instrument avvecklas. Licenshavaren ska även känna till vilka skyldigheter respektive rättigheter som finns för en kund respektive för institutet i samband med att en värdepappersaffär avvecklas. Licenshavaren ska känna till de viktigare händelserna kring clearing av börshandlade derivat och hur olika former av lösen kan påverka ett innehav av en option.

Redovisning och avstämning av affärer

Licenshavaren ska förstå kraven för redovisning av affärer, avräkningsnotor samt de särskilda regler som gäller för bekräftelser och avstämning i samband med derivataffärer.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Direktregistrering respektive förvaltarregistrering av finansiella instrument samt rättsverkningar vid kontoföring	2	Litet	K	F	
Clearing genom central motpart ("CCP")	2	Litet	K		
Leveransregler och avveckling	1	Litet	K		
Redovisning och avstämning av affärer	2	Litet	K	F	

Informationskrav på värdepappersmarknaden

Prospekt

Licenshavaren ska känna till när prospekt ska upprättas, förstå och kunna förklara det huvudsakliga innehållet i ett prospekt samt känna till var investerare kan hitta prospektinformation.

Flaggningsregler

Licenshavaren ska förstå de flaggningsregler som gäller inom Norden samt känna till att vissa länder inom EES kan ha antagit avvikande regler.

Rapportering och offentliggörande av blankningsaffärer

Licenshavaren ska förstå när och hur korta positioner avseende aktier, vissa ränteinstrument eller kreditderivat ska rapporteras till Finansinspektionen eller annan tillsynsmyndighet inom EES och när och hur sådana positioner ska offentliggöras. Licenshavaren ska känna till var information om korta positioner finns allmänt tillgänglig.

Genomlysning

Licenshavaren ska känna till var kursinformation finns tillgänglig, förstå skillnaden i kvalitet på sådan information från olika källor och kunna tillämpa kunskaperna i praktiken.

Transaktionsrapportering

Licenshavaren ska känna till att affärer avseende finansiella instrument ska rapporteras till Finansinspektionen eller andra tillsynsmyndigheter inom EES samt ha övergripande kunskap om de krav som gäller för transaktionsrapportering.

Positionsrapportering av derivataffärer

Licenshavaren ska känna till att derivatpositioner ska rapporteras till s.k. Trade Repositories. Licenshavaren ska ha övergripande kännedom om de krav som gäller samt om vilka viktigare Trade Repositories som finns.

Offentliggörande av kurspåverkande information

Licenshavaren ska förstå att noterade bolag är skyldiga att offentliggöra kurspåverkande information samt var sådan information finns tillgänglig.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Prospekt och annan information avseende finansiella instrument	2	Stort	K	F	
Flaggningsregler	2	Litet	K	F	
Rapportering och offentliggörande av blankningsaffärer	1	Litet	K	F	
Genomlysning	2	Stort	K	F	T
Transaktionsrapportering	1	Litet	K		
Positionsrapportering av derivataffärer	1	Litet	K		
Offentliggörande av kurspåverkande information	1	Litet	K	F	

Delområde 2 – Ekonomisk analys

Delområde 2 omfattar makroekonomisk analys, finansiell statistik, värdering av ränte- och derivatinstrument, aktie- och företagsvärdering samt portföljteori. Det centrala temat i delområdet är förväntad avkastning och risk, för såväl enskilda tillgångar som portföljer av tillgångar. Förväntad avkastning kräver en värdering. Värdering av olika typer av finansiella instrument, såsom obligationer och aktier, kräver i sin tur en förståelse för både förväntade kassaflöden och för val av lämpliga avkastningskrav, som i sin tur kräver en förståelse av grunderna i portföljteorins analysapparat. Portföljteorin bygger i sin tur på metoder och resultat inom finansiell statistik. Den makroekonomiska analysen, slutligen, ger både förutsättningar för bättre bedömningar om framtida förväntade kassaflöden och en bättre förståelse av övergripande systematiska risker i ekonomin, kunskaper som underlättar den dagliga riskhanteringen.

Makroekonomisk analys

Makroekonomiska begrepp och definitioner

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara de viktigaste posterna i ett lands försörjningsbalans respektive betalningsbalans. Licenshavaren ska också förstå och kunna förklara begreppen BNP, BNI, offentligt och privat sparande, KPI, inflation, penningmängd samt växelkursregim.

Ekonomisk tillväxt och konjunkturcykler

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen potentiell BNP, ekonomisk tillväxt, produktionsgap, hög- och lågkonjunktur. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara modellen med aggregerad efterfrågan och aggregerat utbud, och grafiskt kunna tillämpa en sådan AS/AD-modell för att analysera den ekonomiska effekten av efterfrågechocker och utbudschocker på kort och lång sikt. Licenshavaren ska vidare känna till de vanligast förekommande ledande indikatorerna som används i den makroekonomiska analysen.

Keynesiansk konjunkturpolitik

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara den grundläggande idén bakom den keynesianska synen på stabiliseringspolitik. Licenshavaren ska särskilt förstå den s.k. multiplikatoreffekten av efterfrågeförändringar och förklara hur detta ger utrymme för finanspolitiska åtgärder för att stimulera eller dämpa den ekonomiska aktiviteten. Licenshavaren ska kunna förklara hur finanspolitiska åtgärder normalt finansieras samt hur sambandet mellan budgetunderskott och statskuld ser ut.

Penningpolitik och centralbanker

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara efterfrågan och utbud på pengar och hur detta samspel påverkar räntebildningen i en stängd ekonomi. Licenshavaren ska vidare känna till de instrument som en centralbank har till sitt förfogande för att bedriva aktiv penningpolitik, och särskilt kunna förklara hur den s.k. kreditmultiplikatorn fungerar. Licenshavaren ska också känna till de penningpolitiska mål som den svenska riksbanken har, och översiktligt också hur dessa mål ser ut för ECB och Federal Reserve.

Inflation och arbetslöshet

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara Phillipskurvan, dvs. avvägningen mellan inflation och arbetslöshet, på kort och på lång sikt. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara förväntningarnas roll för denna avvägning, och känna till hur och varför synen på Phillipskurvan som motivation för ekonomisk-politiska åtgärder har förändrats över tiden.

Den öppna ekonomin

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen yttre och inre balans, utlandsskuld, rörlig växelkurs, fast växelkurs, valutaflöden, depreciering och appreciering, ränteparitet samt valutaunion. Licenshavaren ska också kunna förklara hur och varför en rörlig växelkurs påverkar möjligheten att bedriva aktiv penningpolitik i en liten öppen ekonomi som Sverige.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Makroekonomiska begrepp och definitioner	2	Stort	K	F
Ekonomisk tillväxt och konjunkturcykler	2	Stort	K	F T
Keynesiansk konjunkturpolitik	2	Stort	K	F
Centralbanker och penningpolitik	2	Stort	K	F
Inflation och arbetslöshet	2	Stort	K	F
Den öppna ekonomin	2	Stort	K	F

Finansiell statistik

Lägesmått (aritmetiskt och geometriskt medelvärde)

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen aritmetiskt och geometrisk medelvärde, förstå i vilka situationer respektive mått är användbart samt kunna tillämpa respektive mått i praktiska beräkningar.

Spridningsmått (varians och standardavvikelse)

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen varians och standardavvikelse och förstå hur dessa mått kan användas för att kvantifiera begreppet risk. Licenshavaren ska vidare kunna tillämpa denna kunskap i praktiska beräkningar.

Samvariationsmått (korrelation)

Licenshavaren ska förstå innebörden av begreppet korrelation samt kunna tillämpa det vid beräkning av portföljrisk.

Sannolikheter och normalfördelningen

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppet sannolikheter, känna till normalfördelningens egenskaper samt kunna tillämpa denna fördelning i enkla beräkningar av sannolikheter för utfall inom vissa standardavvikelseintervall. Licenshavaren ska också med hjälp av normalfördelningen grafiskt kunna bedöma sannolikheten för förlust på en finansiell placering med givna exempeldata.

Regressionsanalys

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur en regressionsanalys görs, översiktligt känna till på vilka sätt en sådan kan användas i ekonomisk analys samt förstå och kunna förklara begreppen intercept, lutningskoefficient och förklaringsvärde.

Mät punkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Lägesmått (aritmetiskt och geometriskt medelvärde)	2	Litet	K	F	T
Spridningsmått (varians och standardavvikelse)	2	Litet	K	F	T
Samvariation (korrelation)	2	Litet	K	F	T
Sannolikheter och normalfördelningen	2	Litet	K	F	T
Regressionsanalys	2	Litet	K	F	

Analys och värdering av ränteinstrument

Nuvärdeberäkningar

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen diskonteringsränta, nuvärdefaktor, nuvärde, nettonuvärde, slutvärde och annuitet. Licenshavarens ska kunna tillämpa detta i beräkningar av nuvärden av framtida förväntade sekvenser av in- och utbetalningar, givet en uppsättning relevanta nuvärdefaktorer.

Värdering av kupongobligationer utan kreditrisk

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen kupongränta och yield to maturity ("yield") samt förstå och kunna tillämpa formeln för hur priset på en kupongobligation med fast kupongränta och utan kreditrisk beräknas. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur detta pris påverkas, i allmänna termer, av förändringar i kupongränta, löptid eller yield.

Räntekänslighet och duration

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppet duration, kunna förklara hur duration kan tolkas som ett mått på räntekänslighet samt förstå hur durationen, i allmänna termer, påverkas av förändringar i kupongränta, löptid eller yield. Licenshavaren ska också känna till under vilka antaganden duration är ett lämpligt mått på räntekänslighet.

Kreditobligationer och kreditrisk

Licenshavaren känna till de kontraktuella skillnaderna mellan obligationer med och utan kreditrisk. Licenshavaren ska känna till ratingbolagens mått på kreditrisk och skillnaden mellan "investment grade" och "non-investment grade". Licenshavaren ska kunna förklara begreppet creditspread samt känna till hur creditspreadar normalt förhåller sig till ratingbolagens kreditbetyg.

Avkastningskurvan

Licenshavaren ska förstå hur avkastningskurvan, dvs. skillnaden mellan yielder med olika löptider, ska tolkas. Licenshavaren ska särskilt förstå på vilket sätt penningpolitiken och inflationsförväntningarna påverkar kurvans utseende och kunna förklara den s.k. förväntningshypotesens modell för kurvans lutning. Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen avistaränta, teminsränta och nollkupongränta.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Nuvärdeberäkningar	2	Litet	K	F	T
Värdering av kupongobligationer utan kreditrisk	2	Stort	K	F	T
Räntekänslighet och duration	2	Litet	K	F	
Kreditobligationer och kreditrisk	2	Stort	K		
Avkastningskurvan	2	Stort	K	F	

Analys och värdering av derivatinstrument

Riskhantering med terminskontrakt

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur långa respektive korta positioner i terminskontrakt förändrar riskexponeringen i en position i den underliggande tillgången, och kunna förklara hur en investerare kan använda terminsinstrument för att hantera

risker. Licenshavaren ska kunna tillämpa denna kunskap i analyser av grafiska exempel och räkneexempel.

Riskhantering med optionskontrakt

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur innehavda respektive utställda positioner i köpoptioner respektive säljoptioner förändrar riskexponeringen i en position i den underliggande tillgången, och kunna förklara hur en investerare kan använda optioner för att hantera risker. Licenshavaren ska kunna tillämpa denna kunskap i analyser av grafiska exempel och räkneexempel.

Grundläggande värdering av optioner

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur värdet av en köpoption, i allmänna termer, påverkas av priset på den underliggande tillgången, lösenpriset, löptiden, volatiliteten på den underliggande tillgången samt den riskfria räntan. Licenshavaren ska vidare känna till begreppet put-call-parity och kunna förklara hur put-call-parity relaterar priserna på köp- och säljoptioner till varandra. Licenshavaren ska slutligen förstå och kunna förklara begreppen realvärde och tidsvärde.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Riskhantering med terminskontrakt	2	Stort	K	F	T
Riskhantering med optionskontrakt	2	Stort	K	F	T
Grundläggande värdering av optioner	2	Litet	K	F	

Företagsvärdering

Utdelningsmodellen (diskonterade utdelningar)

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara logiken bakom utdelningsmodellen för aktievärdering (Dividend Discount Model). Licenshavaren ska förstå sambandet mellan den allmänna utdelningsmodellen och den s.k. Gordonmodellen och kunna tillämpa Gordonmodellen i numeriska exempel.

Kassaflödesmodellen (diskonterade kassaflöden)

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara logiken bakom kassaflödesmodellen för företagsvärdering (Discounted Cash Flow Model). Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen fritt kassaflöde, enterprise value och nettoskuld. Licenshavaren ska vidare känna hur en framåtblickande värderingsmodell kan delas upp i två prognosperioder samt vad som i det sammanhanget menas med begreppet horisontvärde. Licenshavaren ska kunna tillämpa kassaflödesmodellen i numeriska exempel.

Kapitalkostnader

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara kapitalkostnadens betydelse i värderingssammanhang, kunna förklara begreppet vägd kapitalkostnad och dess ingående komponenter samt kunna beräkna denna med givna exempeldata. Licenshavaren ska också känna till vilka olika alternativ som finns för att bestämma storleken på dessa komponenter i praktiken.

Nyckeltal vid företagsanalys

Licenshavaren ska känna till de viktigaste finansiella nyckeltalen för finansiell analys av företag, såsom till exempel avkastning på totalt, sysselsatt respektive eget kapital, rörelsemarginal, soliditet, skuldsättningsgrad samt räntetäckningsgrad. Detta medför att licenshavaren på en grundläggande nivå ska känna till de viktigaste posterna i en resultat- respektive balansräkning.

Aktierelaterade värderingsmultiplar

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur de vanligaste aktierelaterade värderingsmultiplarna beräknas, såsom t.ex. PE-talet, Market-to-Book-ratio, Direktavkastning (Dividend yield), Price/Sales och EV/EBITDA. Licenshavaren ska vidare förstå och kunna förklara, på ett generellt plan, vilka faktorer som avgör om en viss nivå på en multipel kan betraktas som hög eller låg i värderingssammanhang.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Utdelningsmodellen (diskonterade utdelningar)	2	Stort	K	F	T
Kassaflödesmodellen (diskonterade kassaflöden)	2	Stort	K	F	T
Kapitalkostnader	2	Litet	K	F	T
Nyckeltal för företagsanalys	2	Stort	K		
Aktierelaterade värderingsmultiplar	2	Litet	K	F	

Portföljteori

Förväntad avkastning, realiserad avkastning och risk

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppet förväntad avkastning och kunna beräkna förväntad avkastning i numeriska exempel med hjälp av scenarioanalys. Licenshavaren ska vidare förstå och kunna förklara skillnaden mellan förväntad avkastning och realiserad avkastning och kunna förklara på vilket sätt denna skillnad speglar begreppet risk.

Riskfri avkastning och riskpremier

Licenshavaren ska känna till vad som menas med en riskfri avkastning och hur denna brukar approximeras i praktiken. En licenshavare ska förstå och kunna förklara vad som

menas med en framåtblickande riskpremie och känna till hur bakåtblickande historiska data kan användas för att bedöma storleken på olika riskpremier.

Total risk och riskdekomponering

Licenshavaren ska förstå hur total risk för en tillgång eller en portfölj beräknas samt hur denna kan delas upp i systematisk risk (marknadsrisk) och företagsspecifik risk (unik risk). Licenshavaren ska vidare känna till begreppet faktorrisker, och översiktligt kunna förklara hur den systematiska risken i sin tur kan delas upp i olika faktorrisker. Licenshavaren ska vidare känna till och kunna ge exempel på några av de vanligaste riskfaktorna som används i verkliga risksystem i finansiella institutioner.

Diversifiering och riskspridning

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara på vilket sätt diversifiering kan minska den totala risken i en portfölj. Licenshavaren ska förstå diversifieringens effekter på både den systematiska risken och den unika risken i portföljen och därmed också förstå hur dessa två riskkällor sätter den undre gränsen för hur mycket risken kan sänkas i portföljen. Licenshavaren ska slutligen känna till på vilket sätt korrelationerna mellan tillgångarna påverkar möjligheten till riskminskning via diversifiering.

Andra riskkällor än marknadsrisk

En licenshavare ska förstå och kunna förklara begreppen motpartsrisk, likviditetsrisk och operativ risk.

Effektiva portföljer och den effektiva fronten

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara portföljteorins två viktiga grundläggande begrepp, nämligen effektiva portföljer och den effektiva fronten. Licenshavaren ska kunna tillämpa denna kunskap i form av grafiska analyser av tillgångar och portföljer, med förväntad avkastning på y-axeln och standardavvikelse på x-axeln. Licenshavaren ska särskilt kunna identifiera och förklara den s.k. globala minimumvariansportföljen i en grafisk analys, och förklara denna portföljs speciella betydelse i denna analysram.

CAPM och förväntad avkastning

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara Capital Asset Pricing Modell (CAPM) och dess ingående komponenter. Licenshavaren ska kunna tillämpa CAPM i numeriska exempel för att beräkna avkastningskrav. Licenshavaren ska också översiktligt känna till styrkor och svagheter med CAPM som modell för förväntad avkastning.

Begrepp inom kapitalförvaltningen

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara begreppen strategisk och taktisk allokering, tidsdiversifiering, aktiv och passiv förvaltning, alfa/betaseparering, core/satellite investing, enhanced indexing, konsolideringsgrad, fund surplus, ALM, LDI samt ESG.

Value at Risk

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara måttet Value at Risk (VaR). Licenshavaren ska vidare känna till de vanligaste styrkorna och svagheter med detta mått.

Riskjusterade avkastningsmått

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur de vanligaste riskjusterade utvärderingsmått som t.ex. Alfa, Sharpekvot, Tracking error och Informationskvot beräknas, hur dessa mått ska tolkas samt i vilka situationer respektive mått bör användas. Licenshavaren ska kunna tillämpa denna kunskap i numeriska jämförelser mellan portföljer. I detta sammanhang ska licenshavaren även förstå och kunna förklara begreppet aktiv risk och hur sambandet mellan en portföljs jämförelseindex och dess strategiska allokering ser ut.

Mät punkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Förväntad avkastning, realiserad avkastning och risk	2	Litet	K	F	T
Risikfri avkastning och riskpremier	2	Litet	K	F	
Total risk och riskdekomponering	2	Stort	K	F	
Diversifiering och riskspridning	2	Litet	K	F	
Andra riskkällor än marknadsrisk	2	Litet	K	F	
Effektiva portföljer och den effektiva fronten	2	Stort	K	F	T
CAPM och förväntad avkastning	1	Stort	K	F	T
Begrepp inom kapitalförvaltningen	1	Litet	K	F	
Value at Risk	1	Litet	K	F	
Riskjusterade utvärderingsmått	2	Stort	K	F	T

Delområde 3 – Etik och regelverk

Delområde 3 omfattar kunskap om regler och etiska förhållningssätt som berör värdepappersmarknaden.

En licenshavare ska ha en bred kunskap inom ämnet och kunna nyttja denna kunskap som referensram i sitt arbete. I praktiken innebär det bl.a. krav på kännedom om begrepp och definitioner samt grundläggande kunskap om olika näringsrättsliga regler som omgärdar värdepappersrörelsen liksom kunskap om viss grundläggande civilrättslig lagstiftning som berör värdepappersmarknaden.

Avsnitten inom området är relativt fristående från varandra. Gemensamt för många avsnitt är dock att de i ett bredare perspektiv syftar till att bevara sundheten på värdepappersmarknaden och till att allmänhetens förtroende för denna marknad upprätthålls.

Grundläggande etik och reglering på värdepappersmarknaden

Grundläggande etik på värdepappersmarknaden

Licenshavaren ska känna till det huvudsakliga innehållet i Finansinspektionens allmänna råd (1998:22) om riktlinjer för hantering av etiska frågor hos institut som står under inspektionens tillsyn samt den praxis som utbildats i anslutning till råden. Licenshavaren ska vidare förstå varför det är viktigt att aktörerna på värdepappersmarknaden agerar etiskt, dvs. kopplingen mellan å ena sidan deras uppträdande och å andra sidan förtroendet för värdepappersmarknaden och dess effektivitet och stabilitet.

Finansinspektionens roll och regelverk

Licenshavaren ska känna till att Finansinspektionen:

- övervakar företagen på finansmarknaden och att tillstånd från inspektionen krävs för att ett företag ska få bedriva sådan verksamhet som inspektionen utövar tillsyn över,
- har som övergripande syften att bidra till att det finansiella systemet fungerar effektivt och stabilt samt att verka för ett gott konsumentskydd i finanssektorn,
- i stor omfattning har rätt att utfärda bindande föreskrifter och
- kan vidta sanktioner mot företag som bryter mot regelverket – licenshavaren ska här känna till de viktigaste sanktionerna.

Värdepappersrörelse - tillstånd och omfattning

Licenshavaren ska känna till vilka olika investeringstjänster och/eller investeringsverksamheter som kräver tillstånd av Finansinspektionen och vad som omfattas av respektive tjänst/verksamhet.

Fondverksamhet - begrepp och informationskrav

Licenshavare ska känna till huvudbegreppen i lagen (2004:46) om investeringsfonder och lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och förstå och kunna förklara fondbolagets/förvaltarens och förvaringsinstitutets respektive roller i förhållande till fonden. Licenshavaren ska vidare känna till vilken information som måste lämnas till fondandelsägare och blivande fondandelsägare.

Självreglerande organ på värdepappersmarknaden

Licenshavaren ska känna till de viktigaste branschföreningarna på värdepappersmarknaden, såsom Svenska Fondhandlareföreningen, Fondbolagens förening, Svenska Bankföreningen, Sveriges Finansanalytikers Förening och Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden och deras syften. Licenshavaren ska vidare känna till hur självreglering är uppbyggd och hur den skiljer sig från lagar och andra författningar. Licenshavaren ska också känna till de viktigaste för- och nackdelarna med självreglering.

SwedSecs regelverk

Licenshavaren ska förstå vilka företag och personer som omfattas av SwedSecs regelverk, vilka rättigheter och skyldigheter regelverket medför för de anslutna företagen och licenshavarna, vilka sanktioner som kan vidtas mot dem som bryter mot regelverket samt den viktigare praxis som uppkommit med stöd av regelverket.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Grundläggande etik på värdepappersmarknaden	2	Litet	K	F	
Finansinspektionens roll och regelverk	2	Litet	K		
Värdepappersrörelse - tillstånd och omfattning	2	Stort	K		
Fondverksamhet - begrepp och informationskrav	2	Stort	K	F	
Självreglerande organ på värdepappersmarknaden	1	Litet	K		
SwedSecs regelverk	2	Litet	K	F	

Intressekonflikter och tystnadsplikt

Kravet att ta tillvara kundernas intressen och handla hederligt, rättvist och professionellt

Licenshavaren ska förstå och kunna tillämpa det grundläggande kravet att värdepappersinstitut ska ta tillvara sina kunders intressen samt att de ska handla hederligt, rättvist och professionellt och på ett sådant sätt att allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden upprätthålls.

Regler om intressekonflikter

Licenshavaren ska förstå vad en intressekonflikt är och kunna tillämpa de viktigaste reglerna om intressekonflikter i lagen om värdepappersmarknaden och i Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2007:16.

Verksamheter som medför intressekonflikter samt hur intressekonflikter motverkas

Licenshavaren ska förstå vilka verksamheter, eller kombinationer av verksamheter, inom ett värdepappersinstitut som medför störst risk för intressekonflikter. Licenshavaren ska även känna till de vedertagna metoder som används för att motverka att kunderna drabbas av intressekonflikter.

Regler om incitament

Licenshavaren ska förstå reglerna i Finansinspektionens föreskrifter FFFS2007:16 (kapitel 12) om när ett värdepappersinstitut får betala eller ta emot incitament.

Analys och investeringsrekommendationer

Licenshavaren ska förstå reglerna i Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2005:9 om analys och investeringsrekommendationer samt om rättvis presentation av intressen och intressekonflikter i dessa.

Regler om egna och närståendes värdepappersaffärer

Licenshavare ska kunna tillämpa reglerna avseende anställdas egna eller närståendes värdepappersaffärer. Dessa återfinns dels i lag och dels i regler utgivna av Svenska Fondhandlareföreningen och Fondbolagens Förening.

Regler om mutor och bestickning

Licenshavaren ska känna till och kunna tillämpa vilken koppling som ska finnas till arbetstagarens tjänsteutövning eller uppdragstagarens tjänsteuppdrag för att det ska kunna vara fråga om bestickning, vilka omständigheter som avgör om en förmån är otillbörlig, vilka förmåner som alltid anses otillbörliga samt den viktigaste praxisen från domstolar och Institutet mot mutor.

Regler om tystnadsplikt

Licenshavaren ska kunna tillämpa de regler om tystnadsplikt (sekretess) som gäller för anställda och uppdragstagare i finansiella företag och ska kunna tillämpa sekretessreglerna i konkreta situationer.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Kravet att ta tillvara kundernas intressen och även i övrigt handla hederligt, rättvist och professionellt	1	Litet	K	F	T
Regler om intressekonflikter	2	Litet	K	F	T
Verksamheter som medför intressekonflikter samt hur intressekonflikter motverkas	2	Litet	K	F	
Regler om incitament	1	Litet	K	F	
Analyser och investeringsrekommendationer	1	Litet	K	F	
Regler om egna och närståendes värdepappersaffärer	2	Litet	K	F	T
Regler om mutor och bestickning	2	Litet	K	F	T
Regler om tystnadsplikt	2	Litet	K	F	T

Lagarna om penningtvätt, marknadsmissbruk och anmälningsskyldighet

Åtgärder mot penningtvätt och terrorismfinansiering

Licenshavaren ska ha kunskap om de viktigaste reglerna i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2009:1) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Licenshavaren ska därmed känna till och förstå reglerna om institutens skyldighet att kontrollera sina kunder, om vilka situationer som kräver kundkännedom och om vilka åtgärder som ska vidtas för att uppnå kundkännedom och om skyldigheten att granska misstänkta transaktioner och rapportera sådana till Finanspolisen. Licenshavaren ska vidare känna till och förstå syftet med reglerna om penningtvätt samt vilka sanktionerna för penningtvätt är.

Marknadsmissbruksbrotten och rapporteringsskyldigheten

En licenshavare ska förstå de brott och förfaranden och den rapporteringsskyldighet som behandlas i lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument ("marknadsmissbrukslagen"). Licenshavaren ska därmed förstå innebörden av insiderinformation samt av förbudet mot att handla, tipsa om och röja insiderinformation. Licenshavaren ska förstå de rutiner som enligt etablerad branschpraxis bör tillämpas vid s.k. "pre-sounding" och hur dessa rutiner förhåller sig till de nyss nämnda förbudet. Licenshavaren ska förstå brottet otillbörlig marknadspåverkan. Licenshavaren ska förstå i vilka situationer rapporteringsskyldigheten kan uppstå och kunna tillämpa detta i praktiken. Licenshavaren ska även förstå syftet med marknadsmissbrukslagstiftningen.

Anmälan till insynsregistret, 30-dagarsregeln och loggbok

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara vissa grundläggande regler i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument ("anmälningsskyldighetslagen"). Licenshavaren ska förstå vilka skyldigheter aktie- marknadsbolag har att anmäla s.k. insynspersoner till Finansinspektionen samt ska förstå vilka personer som är insynspersoner och vilka skyldigheter dessa har att anmäla sin

handel till Finansinspektionen. Licenshavaren ska även förstå den s.k. 30-dagarsregeln och undantagen från denna regel. Licenshavaren ska förstå reglerna i anmälningsskyddhetslagen om förteckning (loggbok) över personer med tillgång till insiderinformation. Licenshavaren ska slutligen förstå de rekommendationer om ”skuggloggbok” som Nasdaq OMX Stockholm och Svenska Fondhandlareföreningen har upprättat.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Åtgärder mot penningtvätt och terrorismfinansiering	2	Stort	K	F	
Marknadsmisbruksbrotten och rapporteringsskyldigheten	2	Stort	K	F	T
Anmälan till insynsregistret, 30-dagarsregeln och loggbok	2	Stort	K	F	

Investeringsrådgivning

Grundläggande regler om investeringsrådgivning

Licenshavaren ska känna till huvuddragen i reglerna om finansiell rådgivning/investeringsrådgivning. Licenshavaren ska förstå reglerna om när en rådgivningssituation uppstår och vad som skiljer rådgivning från generella råd eller marknadsföring. Licenshavaren ska vidare förstå vilken slags information om kunden som rådgivaren ska inhämta, att lämnade råd ska vara lämpliga utifrån de inhämtade uppgifterna, att en rådgivare i vissa fall är skyldig att avråda kunden från att vidta en viss åtgärd samt vilka krav som ställs när det gäller dokumentation av rådgivning till konsumenter.

Placeringsrestriktioner

Licenshavaren ska förstå vilka typer av restriktioner som typiskt sett kan finnas för fonder, försäkringsbolag och liknande, antingen enligt lag eller genom placeringsbestämmelser. Licenshavaren ska även förstå hur sådana restriktioner påverkar rådgivningen.

Kundkategorier, passandebedömning och execution only

Licenshavaren ska förstå reglerna om kundkategorierna i lagen om värdepappersmarknaden samt vilken praktisk betydelse kategoriseringen har för kunderna. Licenshavaren ska förstå innebörden av en passandebedömning och när en sådan bedömning krävs. Licenshavaren ska förstå när finansiella instrument kan betraktas som okomplexerade samt vilken praktisk betydelse en sådan klassificering har för en kund.

Skadeståndsskyldighet vid utförande av investeringstjänster

Licenshavaren ska känna till reglerna om skadeståndsskyldighet vid utförande av investeringstjänster. Licenshavaren ska alltså känna till de grundläggande förutsättningar som normalt måste vara uppfyllda för att ett företag under tillsyn ska bli skadeståndsskyldigt gentemot en kund, dvs. att kunden har drabbats av en ekonomisk skada, att orsaks-

samband finns mellan företagets agerande och skadan samt att institutet har agerat på oaktsamt sätt.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Grundläggande regler om investeringsrådgivning	2	Stort	K	F	
Placeringsrestriktioner	1	Litet	K	F	
Kundkategorier, passandebedömning och execution only	1	Litet	K	F	
Skadeståndsskyldighet vid utförande av investeringstjänster	1	Litet	K		

Avtal

Allmänna bestämmelser för depå- och kontoavtal

Licenshavaren ska övergripande känna till vad det innebär att ett institut är förvaltare av finansiella instrument samt ska förstå de uppgifter som förvaltaren ska utföra enligt Svenska Fondhandlareföreningens standardavtal (beträffande bank respektive värdepappersbolag), allmänna bestämmelser för depå. Licenshavaren ska även i övrigt i stora drag känna till vad som regleras i detta standardavtal, särskilt bestämmelserna om reklamation och ansvarsbegränsningar.

Kundavtal avseende integrerat handels- och clearingkonto hos Nasdaq OMX Stockholm

Licenshavaren ska känna till vad som regleras i kundavtal, integrerat handels- och clearingkonto hos Nasdaq OMX Stockholm i stora drag och särskilt bestämmelserna om säkerheter och tvångsstängning.

Allmänna villkor för handel med finansiella instrument

En licenshavare ska i stora drag känna till vad som regleras i Svenska Fondhandlareföreningens standardiserade Allmänna villkor för handel med finansiella instrument, särskilt känna till villkoren avseende orderutförande, panträtt, reklamation och ansvarsbegränsningar.

Allmänna villkor för värdepapperslån

En licenshavare ska i stora drag känna till vad som regleras i Svenska Fondhandlareföreningens standardiserade Allmänna villkor för värdepapperslån och ska särskilt känna till villkoren avseende säkerheter och hur utdelningar m.m. på utlånade aktier behandlas.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Allmänna bestämmelser för depå- och kontoavtal	1	Litet	K		
Kundavtalavseende integrerat handels- och clearingkonto hos Nasdaq OMX Stockholm	1	Litet	K		
Allmänna villkor för handel med finansiella instrument	1	Litet	K		
Allmänna villkor för värdepapperslån	1	Litet	K		

Civilrättsliga frågor

Grundläggande avtalsrätt

Licenshavaren ska förstå grundläggande avtalsrätt som när ett avtal blir bindande, särskilt på värdepappersområdet, och vad avtalsbrott kan få för konsekvenser.

Fullmakter och annan behörighet

Licenshavaren ska förstå vad en fullmakt är och praktiskt kunna tillämpa skillnaden mellan behörighet och befogenhet.

Obestånd, konkurs och utmätning

Licenshavaren ska känna till grunderna i obeståndsjuridiken, dvs. när utmätning kan ske och vem som gör utmätning samt vad det innebär att någon går i konkurs och vem som företräder den som är försatt i konkurs.

Pantsättning

Licenshavaren ska förstå de grundläggande reglerna om pantsättning av värdepapper, dvs. när panträtten uppkommer för värdepapper förvarade på VP-konto respektive i depå och när och hur panten kan tas i anspråk.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Grundläggande avtalsrätt	1	Litet	K	F	
Fullmakter och annan behörighet	2	Litet	K	F	T
Obestånd, konkurs och utmätning	1	Litet	K		
Pantsättning	2	Litet	K	F	

Skillnaden mellan olika associationsformer

Licenshavaren ska förstå skillnaden mellan de olika associationsformer – aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag m.m. - som förekommer.

Aktien och aktiens rättsverkningar

Licenshavaren ska förstå aktien och dess viktigaste rättsverkningar i ett avstämningsbolag, dvs. att den som är inskriven i aktieboken har rätt att delta på bolagsstämma, att ta de av beslutad vinstutdelning samt att delta i fondemissioner och företrädesemissioner. Licenshavaren ska vidare känna till den aktiebolagsrättsliga likhetsprincipen samt vilken skyldighet bolaget har att informera aktieägarna inför bolagsstämmor. Licenshavaren ska även känna till vilken ställning aktieägaren har vid likvidation eller konkurs i bolaget.

Bolagets beslutande organ/ägarstyrning

Licenshavaren ska känna till bolagets beslutande organ – stämma, styrelse, VD – och deras respektive roller i styrningen av bolaget.

Skyddet för bolagets aktiekapital

Licenshavaren ska känna till vilken betydelse bolagets aktiekapital har för bolagets borgenärer och för bolagets förmåga att klara finansiella svårigheter. Licenshavaren ska förstå sambandet mellan bolagets aktiekapital, tillgångar och eget kapital och ska utifrån detta kunna bedöma när aktiekapitalet är hotat och de konsekvenser det kan medföra.

Bolagsverkets uppgift

Licenshavaren ska förstå Bolagsverkets roll beträffande aktiebolag samt de viktigaste uppgifterna om bolag som finns tillgängliga hos Bolagsverket.

Nyemission, fondemission och split/omvänd split

Licenshavaren ska förstå processen kring en nyemission, fondemission och split/omvänd split av aktier samt hur dessa händelser kan förväntas påverka aktiekursen.

Aktieutdelningar

Licenshavaren ska förstå processen kring en aktieutdelning och hur och när ett beslut om aktieutdelning kan förväntas påverka aktiekursen.

Offentliga uppköpserbudanden

Licenshavaren ska förstå hur ett budförfarande går till och hur de olika tidsfrister och villkor som förekommer i en sådan situation kan påverka kundens valmöjligheter under budprocessen. Licenshavaren ska även förstå de särskilda regler som gäller vid erbjudanden med anledning av budplikt.

Tvångsinlösen av aktier

Licenshavaren ska känna till reglerna om tvångsinlösen av minoritetsägares aktier, hur förfarandet går till, hur priset bestäms, hur en eventuell tvist ska hanteras samt vad förhandstillträde innebär.

Återköp av egna aktier

Licenshavaren ska känna till följande krav beträffande ett aktiebolags möjligheter att köpa eller sälja egna aktier: vilka bolag som får köpa och sälja egna aktier över marknaden, vem som får besluta om sådana transaktioner, vilken information som ska lämnas om transaktionerna och hur det ska ske, hur många aktier som får återköpas, hur länge ett beslut om köp eller försäljning kan gälla, och vilka krav som gäller när en handelsdeltagare på en reglerad marknad genomför återköp av egna aktier för svenska aktiebolags räkning.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Skillnaden mellan olika associationsformer	1	Stort	K	F	
Aktien och aktiens rättsverkningar	1	Litet	K	F	
Bolagets beslutande organ/ägarstyrning	1	Litet	K		
Skyddet för bolagets aktiekapital	1	Litet	K	F	
Bolagsverkets uppgift	1	Litet	K	F	
Nyemission, fondemission och split/omvänd split	1	Litet	K	F	
Aktieutdelningar	1	Litet	K	F	
Offentliga uppköpserbjudanden	1	Litet	K	F	
Tvångsinlösen av aktier	2	Litet	K		
Återköp av egna aktier	1	Litet	K		